

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת מרב מיכאלי

פ/25/2092

הצעת חוק למניעת עיגון מנישואין, התשפ"ג–2023

1. חתימה על הצהרה קודם הנישואין
- בני זוג המבקשים להינשא יגישו לרשם בית המשפט לענייני משפחה (להלן – הרשם), 45 ימים לפחות לפני המועד שנקבע לנישואיהם, בקשה לחתום בפניו על הצהרה (להלן – הבקשה), בנוסח שקבע שר המשפטים, כי הם מסכימים לבוא בברית נישואין, כמשמעותם בפקודת הנישואין והגירושין (רישום)¹ (להלן – הפקודה), בהסכמה חופשית ובהבנים כי חזקה שהסכמתם בעת עריכת הקידושין להינשא בטלה מעיקרא אם יהיו נסיבות שבשלהן אחד מהם יהיה מעוגן ולא יוכל להינשא מחדש (להלן – ההצהרה).
2. התייצבות בפני רשם בית המשפט
- (א) הרשם יזמין את בני הזוג, בתוך 15 ימים מיום שהגישו את הבקשה, להתייצב בפניו.
- (ב) התייצבו בני הזוג בפני הרשם, יסביר להם את ההצהרה ואת משמעותה.
- (ג) נוכח הרשם שבני הזוג מוכנים להינשא זה לזה בהסכמה חופשית ובהבנים את משמעות ההצהרה ותוצאותיה, יחתים אותם על ההצהרה ויאשרה בחתימתו.
- (ד) הרשם ימסור לבני הזוג שלושה עותקים מן ההצהרה, בעבור כל אחד מהם ובעבור הרשות הרושמת כמשמעותה בפקודה.
- (ה) עותק מן ההצהרה יישמר אצל הרשם.
3. בטלות נישואין
- בית המשפט לענייני משפחה רשאי לפסוק, לבקשת בן זוג, כי הנישואין בטלים מעיקרם בשל כך שהוא מעוגן, אם נוכח שהתקיים אחד מאלה :
- (1) בן הזוג סירב להתיר את הנישואין בתום שישה חודשים לאחר שהתבקש על ידי בן זוגו להתירם ;

¹ חוקי אי"י, כרך (ב), עמ' (ע) 876, (א) 903.

(2) בן הזוג נעדר ולא ניתן למסור לו בתוך שנה הודעה על כך שבן זוגו מבקש להתיר את הנישואין ;

(3) בן הזוג אינו כשיר להתיר את הנישואין ;

(4) כל נסיבה אחרת שבשלה בן הזוג אינו יכול להינשא מחדש.

עריכת נישואין ללא 4. (א) רשות רושמת כמשמעותה בפקודה לא תערוך נישואין למי שלא המציא חתימה על הצהרה לה הצהרה שבני הזוג והרשם חתמו עליה.

(ב) נערכו נישואין בלא שחתמו בני הזוג על ההצהרה, יראו אותם כאילו הסכימו לחתום על ההצהרה.

ד ב ר י ה ס ב ר

נישואין הם הדרך המקובלת להיקשרות בין בני זוג המבקשים לבנות חיים משותפים לטובת ולרווחת שניהם. נישואין צריכים להיות מקור לבנייה, לפריחה ולביטחון. אסור שנישואין יהפכו להיות כלא. נישואין בישראל נערכים לפי הדינים של העדות הדתיות השונות מכוח פקודת הנישואין והגירושין (רישום). לפי דינים אלה, לעתים בן זוג שאינו יכול להתיר את הנישואין נשאר מעוגן ואינו יכול להינשא מחדש. באופן זה נפגעות זכויות יסוד של האדם לכבוד ולחירות. על המחוקק להבטיח שזכויות האדם של בני זוג לא ייפגעו כתוצאה מן הנישואין.

מוצע לקבוע בהצעת חוק זו כי חזקה שהסכמת בני זוג להינשא אינה יכולה להיות הסכמה לפגוע בזכויות היסוד שלהם לחירות. מוצע כי הדבר יובא לידיעתם ולמודעותם של בני הזוג והסכמתם לכך תהווה תנאי לנישואין. על כן כאשר בן זוג מבקש להתיר נישואין והדבר אינו אפשרי, בית המשפט יהיה מוסמך לפסוק שהסכמתו להינשא בטלה מעיקרא ולאפשר לו להינשא מחדש.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (1149/24/פ) ועל ידי חברת הכנסת מיכל רוזין (2710/24/פ).

הצעת החוק זהה לפ/2710/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ג (30.01.2023)